

KIM CHCIAŁBYM BYĆ - KIM BĘDĘ

CZŁOWIEK - najlepsza inwestycja

Innowacyjny Program Szkolnego Doradztwa Zawodowego

Kształtowanie kompetencji personalnych i społecznych
w szkole zawodowej drogą do sukcesu na rynku pracy

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Łódzkie

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

AUTORZY:

Małgorzata Bartosiak
Elżbieta Ciepucha
Andrzej Falkowski
Ryszard Mirys
Małgorzata Sienna
Henryk Skłodowski

Ekspert merytoryczny:

Małgorzata Bartosiak

Projekt okładki i grafika:

Katarzyna Koludo-Durkiewicz

Wsparcie edytorskie:

Emilia Gralewska

Ekspert merytoryczny zewnętrzny:

Bogusław Śliwerski

Publikacja powstała w ramach projektu:

Kształtowanie kompetencji personalnych i społecznych w szkole zawodowej drogą do sukcesu na rynku pracy,

realizowanego w ramach programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego zgodnie z umową NrUDA-POKL.09.02.00-10-136/11-00

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

©Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego

Łódź 2013

Wydanie II (poprawione)

Biuro projektu

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli

i Kształcenia Praktycznego

90-142 Łódź, ul. Kopcińskiego 29

Tel. 42 678-33-78 wew. 101

Strona internetowa: www.innowacyjny.wckp.lodz.pl

ISBN 978-83-89386-87-8

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego

„Wybierz sobie zawód, który lubisz, a całe życie nie będziesz musiał pracować.”
Konfucjusz

Wstęp

Program powstał w ramach projektu innowacyjnego współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego **„Kształtowanie kompetencji personalnych i społecznych w szkole zawodowej drogą do sukcesu na rynku pracy”** realizowanego w ramach programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego zgodnie z umową NrUDA-POKL.09.02.00-10-136/11-00.

Projekt ten zakłada wypracowanie, upowszechnienie i włączenie do głównego nurtu polityki edukacyjnej nowego rozwiązania w postaci *Innowacyjnego Programu Szkolnego Doradztwa Zawodowego "Kim chciałbym być - kim będę"* służącego modernizacji oferty szkół kształcenia zawodowego. Uzupełnieniem programu jest pakiet edukacyjny składający się z *Poradnika dla nauczycieli i Przewodnika dla uczącego się*.

zespół autorski

Spis treści

Wstęp.....	1
Spis treści	2
Poznaję siebie.....	3
Kompetencje personalne i społeczne w kontekście rozwoju zawodowego	8
Regionalny i ponadregionalny rynek pracy	12
Kwalifikacje zawodowe. Polska i Europejskie Ramy Kwalifikacji.....	19
Indywidualny Plan Działania	22
Konsultacje indywidualne	26

Moduł I

Poznaję siebie

(6 godzin)

Cele ogólne:

- I. Przygotowanie uczniów do podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, drogi zawodowej, jak i decyzji w ramach wykonywania zawodu.
- II. Przygotowanie uczniów do korzystania z wolności wyboru zawodu uwarunkowanej właściwym uruchomieniem potencjału wewnętrznego.

Cele szczegółowe:

Uczący się umie:

1. zidentyfikować swoje zainteresowania, uzdolnienia, temperament, umiejętności praktyczne, postawy,
2. opracować plan pracy nad decyzją zawodową w aspekcie psychologicznym,
3. dokonać weryfikacji wyboru zawodu w kontekście osobistych zdolności i predyspozycji,
4. wymienić, jakie czynności chciałby wykonywać w swoim wybranym zawodzie,
5. dokonać analizy porównawczej informacji o zawodach, uzyskanych z różnych źródeł w zakresie zawodu, który chce wykonywać w przyszłości,
6. zidentyfikować placówki udzielające porady zawodowej,
7. rozpoznać możliwości uzyskania pomocy, w tym finansowej, by rozpocząć permanentny proces uczenia się przez całe życie,
8. zidentyfikować poziom energetyczny organizmu (w tym umiejętność samokontroli, samoregulacji emocjonalnej, pozytywne stany emocjonalne),
9. wyjaśnić pojęcie „zasada równości szans i płci”,
10. ocenić własny stan zdrowia w aspekcie wykonywania konkretnego zawodu,
11. ocenić zdolność uczenia się języków obcych,
12. ocenić swoją podatność na wpływ środowiska,
13. wyciągnąć dla siebie wnioski z samodyscypliny.

Materiał kształcenia:

- A. Samoświadomość i samowiedza oraz ich wpływ na budowanie kariery zawodowej. (cel 1, 13)
- B. Cechy osobowości. (cel 1, 2, 3)
- C. Systemy wartości. Czynniki wpływające na poczucie własnej wartości. (cel 1, 2, 3)
- D. Zainteresowania zawodowe w kontekście zdolności i samodzielności wyboru zawodu. (cel 2, 3, 4, 5, 11, 12)
- E. Własne uczucia i przeżyte doświadczenia w kontekście planowania kariery zawodowej. (cel 8)
- F. Stan zdrowia a przeciwwskazania do wyboru szkoły i wykonywania konkretnego zawodu. Samopoznanie potencjału energetycznego (fizycznego i psychicznego). (cel 8,10)

- G. Różnice w procesie wyboru zawodu ze względu na płeć. (cel 9)
 H. Specjalistyczna pomoc zewnętrzna w aspekcie uczenia się przez całe życie. (cel 6, 7)

Ćwiczenia:

Ćwiczenia do treści A

- Ćwiczenie 1. Samoświadomość
 Ćwiczenie 2. Moja samoocena
 Ćwiczenie 3. Inteligencja interpersonalna (praca domowa)
 Ćwiczenie 4. Inteligencja językowa (praca domowa)

Ćwiczenia do treści B

- Ćwiczenie 5. Cechy osobowości zawodowej wg. Hollanda
 Ćwiczenie 6. Cechy temperamentu
 Ćwiczenie 7. Obraz własnej osoby (praca domowa)
 Ćwiczenie 8. Inteligencja ruchowa (praca domowa)
 Ćwiczenie 9. Sprawna komunikacja w kontaktach międzyludzkich

Ćwiczenia do treści C

- Ćwiczenie 10. Sprawna komunikacja w kontaktach międzyludzkich

Ćwiczenia do treści D

- Ćwiczenie 11. Karta zainteresowań (praca domowa)
 Ćwiczenie 12. Ocena zdolności
 Ćwiczenie 13. Mój wybór zawodu (praca domowa)
 Ćwiczenie 14. Co sprzyja rozwojowi zawodowemu (praca domowa)
 Ćwiczenie 15. Podejmowanie decyzji o wyborze zawodu (praca domowa)

Ćwiczenia do treści E

- Ćwiczenie 16. Jak chciał(-a)bym pracować? (praca domowa)
 Ćwiczenie 17. Grupy zawodów (praca domowa)
 Ćwiczenie 18. Jakie czynności chcę wykonywać w swoim wybranym zawodzie? (praca domowa)

Ćwiczenia do treści F

- Ćwiczenie 19. Oceniam swój stan zdrowia (praca domowa)

Ćwiczenia do treści G

- Ćwiczenie 20. Seks i gender

Ćwiczenia do treści H

- Ćwiczenie 21. „Panie Prezesie mam pomysł...”

Zalecenia metodyczne:

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem aktywizujących metod kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem metody ćwiczeń. Zaleca się wykorzystanie wykładu wprowadzającego, pogadanki heurystycznej, pokazu-prezentacji, pracy z tekstem, studium przypadku oraz dyskusji. Ważną umiejętnością kształtowaną podczas zajęć jest praca w zespole, dlatego też część ćwiczeń należy wykonywać w grupach. Nieodzownym elementem do wykorzystania podczas zajęć jest Internet (zwłaszcza temat 6). Część zadań, ze względu na specyfikę modułu, proponuje się jako praca domowa.

Środki dydaktyczne:

- tablica,
- materiały piśmienne: kreda, mazaki (różne kolory), arkusze papieru typu flipchart, papier typu A-4, Blu-Tack (masa wielokrotnie klejąca), kolorowe kartki samoprzylepne,
- rzutnik multimedialny,
- stanowiska komputerowe (z dostępem do Internetu),
- teoria osobowości zawodowej Hollanda,
- karty z sześcioma typami osobowości,
- prezentacje,
- testy,
- teksty,
- zestawy ćwiczeń.

Propozycje oceny osiągnięć uczących się:

W ramach propozycji oceny osiągnięć uczących się w module I przewiduje się:

- A. Ciągłą obserwację postaw i zachowań oraz sposobu wykonywania ćwiczeń, zgodnie z wykazem czynności i umiejętności podlegających samoocenie uczącego się.
- B. Ciągłą obserwację postaw i zachowań oraz sposobu wykonywania ćwiczeń, zgodnie z poniższym wykazem czynności i umiejętności podlegających samoocenie.

Karta samooceny

Lp.	Wykaz czynności i umiejętności podlegających samoocenie Potrafię:	Tak	Nie
1.	zidentyfikować swoje zainteresowania, uzdolnienia, temperament, umiejętności praktyczne, postawy,		
2.	dokonać weryfikacji wyboru zawodu w kontekście osobistych zdolności i predyspozycji,		
3.	dokonać analizy porównawczej informacji o zawodach uzyskanych z różnych źródeł w zakresie, jaki zawód chcę uprawiać w przyszłości,		
4.	zidentyfikować placówki udzielające porady zawodowej,		
5.	rozpoznać możliwości uzyskania pomocy w tym finansowej by rozpocząć permanentny proces uczenia się przez całe życie,		
6.	zidentyfikować poziom energetyczny własnego organizmu,		
7.	ocenić własny stan zdrowia w aspekcie wykonywania konkretnego zawodu,		
8.	wyjaśnić pojęcie zasady równości szans i płci,		
9.	ocenić własną zdolność uczenia się języków obcych,		
10.	ocenić swoją podatność na wpływ środowiska,		
11.	wyciągnąć dla siebie wnioski z samodyscypliny		

- C. Omówienie i analiza prac domowych.

Propozycja rozkładu materiału (podziału godzin):

1. Samoświadomość i samowiedza /treść A / cele 1 i 13.
2. Cechy osobowości zawodowej / treść B / cele 1 - 3.
3. System wartości w kontekście zawodu / treść C / cele 1 - 3.
4. Zainteresowania zawodowe w kontekście przeżytych doświadczeń / treści D, E / cele 2 - 5, 8, 11 – 12.
5. Stan zdrowia przy wyborze szkoły i zawodu z uwzględnieniem płci / treści F, G / cele 8 – 10.
6. Instytucje wspierające uczenie się przez całe życie / treść H / cele 6 – 7.

Zalecana literatura/źródła:

1. Aronson E., Wilson T. D., Akert R. M., *Psychologia społeczna. Serce i umysł*, Wydawnictwo Zys i S-ka, Poznań 1997
2. Bajcar B., Borkowska A., Czerw A., Gasiorowska A., Nosal Cz.S. *Psychologia preferencji i zainteresowań zawodowych. Przegląd metod i teorii*, MPiPS Warszawa 2006
3. Ballard R. (red), *Jak żyć z ludźmi? (umiejętności interpersonalne). Program profilaktyczny dla młodzieży*, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa 2007
4. Chomczyńska – Miliszkievicz M. Pankowska D., *Polubić szkołę*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1998
5. Gardner H., Kornhaber M.L., Warren K., Wake W., *-Inteligencja. Wielorakie perspektywy*, WSiP, 2001
6. Jachimska M., *Grupa bawi się i pracuje. Zbiór grupowych gier i ćwiczeń psychologicznych*, Oficyna Wydawnicza „Unus”, Wałbrzych 1994
7. Hamer H., *Klucz do efektywności nauczania*, Wydawnictwo „Veda” Warszawa 1994
8. Hamer H., Wołoszyn J., Hamer K., *Techniki skutecznego działania*, Wydawnictwo Format AB, Warszawa 1998
9. Holland J.L., *Making vocational choices: A theory of vocational personalities and work environments.*, wyd.3. Psychological Assessment Resources Inc., Odessa, Florida 1997
10. Hornowski B., *Psychologia różnic indywidualnych*, Warszawa, 1985, s. 146
11. Littauer F. *Osobowość plus. Jak zrozumieć innych poprzez zrozumienie siebie*. Warszawa 2007.
12. Mrozek M., *Praca! Szukam. Zmieniam. Wybieram*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2007
13. Obuchowski K, *Człowiek intencjonalny, czyli o tym jak być sobą*, Dom Wydawniczy „Rebis”, Poznań 2000
14. Paszkowska – Rogacz A., Tarkowska M., *Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym*, Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, 2004
15. Paszkowska – Rogacz A. (red.), *Materiały metodyczne – dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów*, Agencja Wydawnicza PAJ - Perss, Warszawa 2006
16. Polczyk M., *Jak i gdzie skutecznie szukać pracy?*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa, 2007
17. Skarżyński M. (red.), *Doradca Kariery – Przewodnik poradnictwa kariery dla szkół ponadgimnazjalnych*, Wyższa Szkoła Administracji Publicznej, Białystok 2005
18. Skłodowski H., *Nowe wyzwania dla doradztwa zawodowego.*, w: Skłodowski H., *Współczesny paradygmat doradztwa zawodowego w zastosowaniu praktycznym, Studia i monografie*, SWSPiZ, Łódź, 2006
19. Skłodowski H., *Psychologiczna problematyka doradztwa zawodowego. Materiały do studiowania.*, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 1999

20. Skórny Z., *Problemy samopoznania i samorozwoju*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 1993
21. Strelau J., *Temperament jako regulator zachowania*, GWP, Gdańska, 2004
22. Trzeciak W., Sołtysińska G., *Uczeń wybiera zawód*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa, 1993
23. Zaborowski Z., *Świadomość i samoświadomość człowieka*, Wydawnictwo Psychologii i Kultury „Eneteia”, Warszawa, 1998
24. Żytowski, D.G. (2001). Frank Parsons and the progressive movement. *The Career Development Quarterly*, 50, 57–65

Strony internetowe:

1. www.poczuciewlasnejwartosci.pl
2. www.vademecumtalentu.pl
3. www.zainteresowaniazawodowe.pl
4. <http://pl.wikipedia.org>
5. <http://www.uczdziecko.pl>
6. <http://www.cen.uni.wroc.pl>
7. <http://literka.pl>
8. <http://www.wup.lodz.pl>
9. <http://www.lodzkie.pl>

Moduł II

Kompetencje personalne i społeczne w kontekście rozwoju zawodowego

(6 godzin)

Cele ogólne:

- I. Kształtowanie umiejętności komunikowania innym własnych intencji i przekonań, by osiągać określone cele interpersonalne.
- II. Dostosowanie zachowań społecznych do określonych warunków pracy i przygotowanie do radzenia sobie z psychologicznymi konsekwencjami funkcjonowania w środowisku zawodowym (stres w pracy i wypalenie zawodowe).

Cele szczegółowe:

Uczący się umie:

1. komunikować innym treści dotyczące własnych przekonań, w sposób zrozumiały dla drugiej strony, w relacjach zawodowych (np. partner, przełożony, pracodawca),
2. wyrazić poczucie racjonalnej oceny emocjonalnej (zadowolenia – niezadowolenia) z interakcji społecznej w środowisku zawodowym,
3. efektywnie osiągać cele interpersonalne w środowisku zawodowym w zakresie szybkości i łatwości,
4. dokonać analizy dostosowania zachowań społecznych do aktualnego lub oczekiwanego środowiska pracy,
5. dokonać oceny umiejętności integracyjnych w relacjach interpersonalnych, polegających na łączeniu skuteczności relacji z satysfakcją i jej adekwatnością w określonym środowisku zawodowym,
6. dokonać analizy zagrożeń w środowisku pracy,
7. wykorzystać poznane metody radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym w pracy.

Material kształcenia:

- A. Komunikacja interpersonalna, zdolności interpersonalne, różnicowanie emocji i ich identyfikowanie na podstawie komunikacji werbalnej i niewerbalnej (cel 1 i 2).
- B. Psychologiczne wyznaczniki szybkości i łatwości osiągania celów interpersonalnych w środowisku zawodowym, zachowania adekwatne w środowisku pracy oraz ich związek z satysfakcją (cel 3, 4 i 5).
- C. Zagrożenia w środowisku pracy wynikające z nieprawidłowych relacji społecznych (m.in. mobbing), metody radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym w pracy (cel 6 i 7).

Ćwiczenia:Ćwiczenia do treści A.

Ćwiczenie 1. Skuteczność komunikacji interpersonalnej w kontekście ujawnianych emocji:
Sekwencyjne rozgrywanie „Dylematu więźnia” w sytuacji rynkowej

Ćwiczenie 2. Różnicowanie emocji

Ćwiczenie 3. „Inaczej mówiąc” (parafrazowanie)

Ćwiczenia do treści B

Ćwiczenie 4. Dyskusja grupowa

Ćwiczenie 5. Efektywny wywiad z kandydatem do pracy

Ćwiczenia do treści C

Ćwiczenie 6. Budowanie świadomości zjawiska stresu

Ćwiczenie 7. Metody radzenia sobie ze stresem

Ćwiczenie 8. Odporność na stres

Ćwiczenie 9. Mobbing w pracy

Zalecenia metodyczne:

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem aktywizujących metod kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem metody ćwiczeń. Zaleca się wykorzystanie wykładu wprowadzającego, pogadanki heurystycznej, pokazu-prezentacji, pracy z tekstem, studium przypadku oraz dyskusji. Zajęcia należy przeprowadzać w sposób angażujący wszystkich uczniów, co jest częściowo wymuszone charakterem zaplanowanych ćwiczeń. Każde ćwiczenie powinno wykonywać się przynajmniej dwukrotnie z różnymi uczniami, co potwierdzi zaobserwowane prawidłowości zachowania się.

Środki dydaktyczne:

- flipchart lub tablica,
- arkusze papieru,
- papier ksero,
- przybory do pisania,
- filmy,
- ćwiczenia.

Propozycje oceny osiągnięć uczących się:

W ramach propozycji oceny osiągnięć uczących się w module II przewiduje się:

A. Ciągłą obserwację postaw i zachowań oraz sposobu wykonywania ćwiczeń, zgodnie z wykazem czynności i umiejętności, podlegających samoocenie uczącego się.

B. Ciągłą obserwację postaw i zachowań oraz sposobu wykonywania ćwiczeń, zgodnie z poniższym wykazem czynności i umiejętności podlegających samoocenie.

Karta samooceny

Lp.	Wykaz czynności i umiejętności podlegających samoocenie, Potrafię:	Tak	Nie
1.	rozumieć intencje partnera wyrażane w komunikacji werbalnej		
2.	różnicować i nazywać doświadczane emocje		
3.	organizować i planować pracę grupową		
4.	zdawać sobie sprawę z niszczących efektów agresywnej rywalizacji		
5.	określić przyczynę doświadczanego stresu		
6.	godzić interesy własne i grupy		
7.	stwierdzić, czy zachowania pracodawcy można określić jako mobbing		
8.	znajdować podstawy prawne obrony przed mobbingiem		
9.	rozwiązywać problemy zespołowe w sposób satysfakcjonujący mnie i grupę		
10.	kojarzyć emocje z zachowaniami niewerbalnymi		
11.	skutecznie przekonywać do swoich racji na poziomie werbalno-emocjonalnym		
12.	określić swoje zainteresowania zawodowe		
13.	przygotować się do wywiadu jako kandydat do pracy		
14.	określić proces powstawania stanu wypalenia zawodowego		

Propozycja rozkładu materiału (podziału godzin):

- 1 – 2. Komunikacja interpersonalna, zdolności interpersonalne, różnicowanie emocji / treść A / cele 1 – 2.
 3 – 4. Psychologiczne wyznaczniki szybkości i łatwości osiągnięcia celów interpersonalnych w środowisku zawodowym / treść B / cele 3 – 5.
 5 – 6. Zagrożenia w środowisku pracy / treść C / cele 6 - 7.

Zalecana literatura/źródła:

1. Adamiec M., Kożusznik B., *Zarządzanie zasobami ludzkimi*, Akade. Kraków 2000
2. Albrecht K., *Inteligencja społeczna. Nowa nauka sukcesu*, Helion, Gliwice 2007
3. Ekman P., Davidson R.J., *Natura emocji*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. Gdańsk, 1999
4. Everly G.S. i Rosenfeld R., *Stres. Przyczyny, terapia i autoterapia*, PWN., Warszawa 1992
5. Gasiul H. *Teorie emocje i motywacji*, Wydawnictwo: UKSW, Warszawa 2007
6. Grochowska A., Falkowski A., *Sieciowa struktura emocji: Podstawy teoretyczne i konstrukcja skali do badania reakcji emocjonalnych na reklamę. Studia Psychologiczne*, 47 (1), 45-60., 2009
7. Heszen I., Sęk, H., *Zdrowie i stres.*, w: J. Strelau, D. Doliński (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki*, tom 2 (681-734), Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2008

8. Koziński J., *Strategia psychologiczna*, Nasza Księgarnia, Warszawa 1975
9. Lewis M., Hoviland-Jones J.M., *Psychologia emocji*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2005
10. Lindsay P. H., Norman D.A., *Procesy przetwarzania informacji u człowieka*, PWN, Warszawa 1984
11. Mednick S. A. *Uczenie się*, Państwowe Wydawnictwo naukowe, Warszawa 1967
12. Nęcka E., *Trening twórczości*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2005
13. Nęcka E. *Inteligencja. Geneza - Struktura - Funkcje*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003
14. Nosal Cz., *Umysł menedżera. Problemy decyzyjne-strategie*, Wrocławskie Wydawnictwo „Przecinek”, Wrocław 1993
15. Strelau J., *Psychologia-podręcznik akademicki*, tom 1 i 2., Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2008
16. Wojciszke B., Doliński D., *Psychologia społeczna*, w: Strelau J., Doliński D. (red.), *Psychologia: Podręcznik Akademicki* (s. 293-445), Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2008

Akty prawne:

1. *Kodeks Pracy* (Ustawa z 26 czerwca 1974 r. Dz.U z 1998 r. nr 21 poz. 94 z późn. zm.

Strony internetowe:

1. www.ekspcibolonscy.org.pl
2. www.profirma.pl
3. www.wikipedia.pl

Moduł III

Regionalny i ponadregionalny rynek pracy

(5 godzin)

Cele ogólne:

- I. Przygotowanie uczniów do identyfikowania zasad zrównoważonego rozwoju.
- II. Kształtowanie umiejętności wykorzystania informacji i danych, wynikających z analizowania rynku pracy dla planowania własnej ścieżki kształcenia/ścieżki zawodowej.

Cele szczegółowe:

Uczący się umie:

1. rozróżnić podstawowe pojęcia rynku pracy,
2. rozróżnić aktywne metody poszukiwania pracy,
3. zidentyfikować źródła informacji,
4. wyszukać dane dotyczące regionalnego oraz ponadregionalnego rynku pracy,
5. rozpoznać zmiany zachodzące na rynku pracy, w oparciu o dostępne źródła informacji,
6. dokonać analizy dostępnych danych statystycznych z obszaru rynku pracy oraz informacji umożliwiających wskazanie poszukiwanych zawodów, kwalifikacji i umiejętności oczekiwanych na rynku pracy,
7. rozróżniać stereotypy postrzegania zawodów kobiecych i męskich,
8. wyjaśnić ideę zrównoważonego rozwoju,
9. rozpoznać zasady zrównoważonego rozwoju,
10. zinterpretować dane uzyskane z prowadzonej analizy zmian sytuacji na rynku pracy,
11. wykorzystać wybrane informacje pozyskane z analizy rynku pracy do projektowania dalszej własnej ścieżki kształcenia i w konsekwencji ścieżki zawodowej.

Treści kształcenia:

- A. Wybrane pojęcia rynku pracy. (cel 1 i 2)
- B. Źródła informacji o rynku pracy i zmianach na nim zachodzących. (cel 3, 4 i 5)
- C. Analiza rynku pracy. (cel 6 i 7)
- D. Zrównoważony rozwój. (cel 8 i 9)
- E. Projektowanie ścieżki zawodowej na bazie wyników analiz rynku pracy. (cel 10 i 11)

Ćwiczenia:Ćwiczenia do treści A

Ćwiczenie 1. Rozróżnianie wybranych pojęć rynku pracy

Ćwiczenie 2. Definiowanie wybranych pojęć rynku pracy

Ćwiczenie 3. Promocja zatrudnienia i instytucje rynku

Ćwiczenie 4. Rozróżnianie rodzajów bezrobocia – (praca domowa)

Ćwiczenie 5. Rozróżnianie aktywnych i pasywnych metod poszukiwania pracy – (praca domowa lub konsultacje indywidualne)

Ćwiczenia do treści B

Ćwiczenie 6. Wyszukiwanie danych o bezrobotnych

Ćwiczenie 7. Identyfikowanie podmiotów dostarczających informacji o rynku pracy

Ćwiczenie 8. Określanie mocnych i słabych stron regionu

Ćwiczenie 9. Wykorzystywanie baz danych zawartych w Internecie – (praca domowa)

Ćwiczenia do treści C

Ćwiczenie 10. Analiza poszukiwanych zawodów i kwalifikacji

Ćwiczenie 11. Analiza rynku pracy – rozróżnianie stereotypów zawodów kobiecych i męskich – (praca domowa)

Ćwiczenie 12. Ocena sytuacji ludzi młodych na rynku pracy

Ćwiczenia do treści D

Ćwiczenie 13. Zrównoważony rozwój i jego istota

Ćwiczenie 14. Rozpoznawanie zasad zrównoważonego rozwoju

Ćwiczenia do treści E

Ćwiczenie 15. Projektowanie własnej ścieżki zawodowej na bazie analiz rynku pracy

Ćwiczenie 16. Ocena własnych możliwości funkcjonowania na rynku pracy w kontekście prowadzonych analiz rynku pracy – (konsultacje indywidualne)

Ćwiczenie 17. Dobór informacji i danych do planowania własnej ścieżki kształcenia/zawodowej

Ćwiczenie 18. Wykorzystanie analiz rynku pracy do projektowania własnej ścieżki zawodowej – (praca domowa lub konsultacje indywidualne)

Zalecenia metodyczne:

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem aktywizujących metod kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem metody ćwiczeń. **Większość ćwiczeń należy realizować w parach lub grupach.** Zaleca się wykorzystanie wykładu wprowadzającego, pogadanki heurystycznej, pokazu-prezentacji, pracy z tekstem, studium przypadku oraz dyskusji. Realizując poszczególne tematy w ramach modułu III *Regionalny i ponadregionalny rynek pracy* **prowadzący zajęcia nie jest zobowiązany do przeprowadzenia wszystkich zaproponowanych ćwiczeń na lekcji.** Może dokonać wyboru ćwiczeń w zależności od tempa pracy uczestników zajęć. Może też część ćwiczeń zaproponować jako pracę domową lub omówić w ramach konsultacji indywidualnych. Zaproponowany w module III test również może być wykonany w domu lub omówiony w ramach konsultacji indywidualnych.

Środki dydaktyczne:

- Internet,
- Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy (*Podręcznik lub Rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy*)
→ dostępne w Internecie,

- Informacje statystyczne na temat lokalnego, wojewódzkiego i krajowego rynku pracy (GUS, Urząd Statystyczny i Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi), przykładowe tablice statystyczne i wynikowe (w tym dostępne publikacje) → w Internecie,
- *Deklaracja z Rio de Janeiro w sprawie środowiska i rozwoju (Preambuła)* → dostępna w Internecie,
- *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych - województwo łódzkie*, WUP → dostępny w Internecie,
- prezentacje multimedialne z wynikami wybranych analiz i badań prezentujących aktualne i prognozowane potrzeby rynku pracy (zawody, kwalifikacje, umiejętności),
- prezentacje multimedialne przedstawicieli pracodawców,
- zestawy ćwiczeń,
- kalkulatory,
- materiały biurowe.

Propozycje oceny osiągnięć uczących się:

W ramach propozycji oceny osiągnięć uczących się w module III przewiduje się:

- A. Ciągłą obserwację postaw i zachowań oraz sposobu wykonywania ćwiczeń, zgodnie z wykazem czynności i umiejętności, podlegających samoocenie uczącego się.
- B. Ciągłą obserwację postaw i zachowań oraz sposobu wykonywania ćwiczeń, zgodnie z poniższym wykazem czynności i umiejętności podlegających samoocenie.

Karta samooceny

Lp.	Wykaz czynności i umiejętności podlegających samoocenie Potrafię:	Tak	Nie
1.	definiować podstawowe pojęcia dotyczące rynku pracy		
2.	rozdzielać źródła informacji o rynku pracy		
3.	rozdzielać aktywne metody poszukiwania pracy		
4.	wyszukiwać dane dotyczące regionalnego i ponadregionalnego rynku pracy		
5.	rozpoznawać i interpretować zmiany zachodzące na rynku pracy		
6.	posługiwać się klasyfikacją zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy		
7.	analizować sytuację oraz zmiany zachodzące na rynku pracy i wykorzystywać do analizy odpowiednie wskaźniki		
8.	interpretować wskaźniki i wyciągać wnioski z analizy		
9.	oceniać sytuację wybranych grup osób na rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych		
10.	rozdzielać stereotypy postrzegania zawodów kobiecych i męskich		
11.	dobierać odpowiednie informacje i dane pod kątem prowadzenia ukierunkowanej analizy rynku pracy		
12.	identyfikować podmioty (urzędy, instytucje itp.), które dysponują odpowiednimi informacjami i danymi o rynku pracy		
13.	rozpoznawać zasady zrównoważonego rozwoju		

14.	projektować ukierunkowaną (tematyczną) analizę rynku pracy dla potrzeb planowania dalszej własnej ścieżki kształcenia, a w konsekwencji ścieżki zawodowej		
15.	uzasadniać potrzeby wykorzystywania wybranych źródeł informacji oraz analizowania rynku pracy do projektowania własnej ścieżki zawodowej		

C. Sprawdzian postępów w formie testu (**nie jest obligatoryjny**).

TEST

- Proszę o uzupełnienie pustych miejsc w tekście poniżej:
Zrównoważony rozwój (wg obowiązującej w Polsce od 2001 r. ustawy *Prawo ochrony środowiska*) – to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, ... i ....., z zachowaniem ..... przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokojenia podstawowych ..... poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.
- Całkowitą podaż pracy** tworzą m.in. (*zaznaczyć właściwe*):
  - utworzone w gospodarce wszystkie miejsca pracy,
  - osoby zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne,
  - osoby już pracujące, i poszukujące pracy.
- Wskaż, która z zaprezentowanych poniżej definicji opisuje **bezrobocie frykcyjne**:
  - Bezrobocie** – związane z cyklem gospodarczym i oznaczające, że globalna podaż pracy przewyższa globalny popyt na pracę. W fazie spadku rozwoju gospodarczego bezrobocie rośnie, w fazie wzrostu – maleje.
  - Bezrobocie** – warunkowane naturalnymi procesami zachodzącymi na rynku pracy, tj. zmiana miejsca pracy, zmiana miejsca zamieszkania i związane z tymi zmianami okresy pozostawania bez pracy. To tzw. nieredukowalny poziom bezrobocia.
- Do **instrumentów aktywnej polityki rynku pracy** zaliczamy m.in. (*zaznaczyć właściwe*):
  - staże pracy,
  - szkolenia,
  - zasiłki z tytułu bezrobocia.
- Do najważniejszych **metod poszukiwania pracy** należą (*wskaż minimum cztery*):
  - .....
  - .....
  - .....
  - .....
- Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności* oparte jest na definicjach i klasyfikacjach (*zaznaczyć właściwe*):
  - stworzonych dla potrzeb wyłącznie tego badania,
  - statystyki międzynarodowej,
  - statystyki krajowej.

7. Powiatowe urzędy pracy posiadają informacje o (*zaznaczyć właściwe*):
- wszystkich wolnych miejscach pracy z terenu danego powiatu,
  - wszystkich osobach bezrobotnych z danego powiatu poszukujących pracy za pośrednictwem publicznych służb zatrudnienia,
  - wszystkich absolwentach szkół poszukujących pracy z terenu danego powiatu.
8. Suma **wskaźników struktury** (*zaznaczyć właściwe*)
- zawsze równa się 100,
  - zawsze równa się 1,
  - może przekroczyć wartość 100.
9. **Wskaźnik dynamiki** informuje ile razy poziom zjawiska w okresie badanym jest (*zaznaczyć właściwe*):
- wyższy od poziomu zjawiska z okresu przyjętego za podstawę porównań,
  - niższy od poziomu zjawiska z okresu przyjętego za podstawę porównań,
  - żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna.
10. Wyjaśnij różnicę pomiędzy **zawodem deficytowym a nadwyżkowym** oraz wymień po trzy przykłady każdego z tych zawodów, które występują w regionie łódzkim:

.....

.....

.....

.....

.....

W przypadku sprawdzianu na zakończenie całego modułu III „Regionalny i ponadregionalny rynek pracy” odpowiedź na pytania od nr 1 do nr 9 jest oceniana **2 punktami** oraz odpowiedź na pytanie nr 10 jest oceniana **3 punktami**. Aby zaliczyć sprawdzian trzeba uzyskać minimum **60%** ogółu punktów (tj. 13 pkt). Łącznie można uzyskać 21 punktów.

Sprawdzian dla modułu III:	Suma punktów	Min. ilość punktów
Regionalny i ponadregionalny rynek pracy	21	13

Propozycja rozkładu materiału:

- Istota rynku pracy / treści A / cele 1 – 2.
- Źródła informacji o rynku pracy / treści B / cele 3 – 5.
- Rynek pracy i jego wymagania / treści C / cele 6 - 7.
- Idea zrównoważonego rozwoju / treści D / cele 8 - 9.
- Projektowanie ścieżki zawodowej w oparciu o pozyskane informacje:
  - z analizy rynku pracy - *WARIANT I*,
  - w ramach spotkań z pracodawcą - *WARIANT II* /treści E / 10 – 11.

Zalecana literatura/źródła:

Literatura:

1. *Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności*, GUS (ostatnie wydanie)
2. *Bezrobocie rejestrowane obejmujące 4 kwartały*, GUS (ostatnie wydanie)
3. Branka M., Rawłuszko M., Siekiera A., *Zasada równości szans kobiet i mężczyzn w projektach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*, Poradnik (i jego aktualizacja), Warszawa, marzec 2009
4. Góra M., Sztanderska U., *Wprowadzenie do analizy lokalnego rynku pracy. Przewodnik*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2006
5. Jeruszka U., (red.), *Efektywność kształcenia zawodowego. Kształcenie zawodowe a rynek pracy*, IPiSS, Warszawa 2000
6. Jeruszka U., (red.), *Optymalizacja kształcenia zawodowego z punktu widzenia potrzeb rynku pracy*, IPiSS, Warszawa 2002
7. Klasik A., Kuźnik F., (red.), *Zarządzanie strategiczne rozwojem lokalnym i regionalnym*, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, Katowice 2000
8. Komosa A., Musiałkiewicz J., *Statystyka*, EKONOMIK, Warszawa 1996
9. Kryńska E., *Dylematy polskiego rynku pracy*, PiSS, Warszawa 2001
10. Kryńska E., *Elastyczne formy zatrudnienia i organizacji pracy a popyt na pracę w Polsce*, praca zbiorowa, IPiSS, Warszawa 2003
11. *Kwartalna informacja o rynku pracy – monitoring rynku pracy*, GUS (ostatnie wydanie)
12. *Leksykon rynku pracy*, Krajowy Urząd Pracy, Warszawa 1997
13. Makać W., *Podstawowe metody statystyczne w analizie rynku pracy*, Krajowy Urząd Pracy, Warszawa 1996
14. Opracowania i raporty z badań 2009-2012 Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji w ŁCDNiKP oraz opracowania innych instytucji prezentujące oczekiwania i prognozy rynku pracy.
15. *Popyt na pracę – monitoring rynku pracy*, GUS (ostatnie wydanie)
16. *Rocznik Statystyczny Województw*, GUS (ostatnie wydanie)
17. *Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020*, Urząd Marszałkowski w Łodzi, 2006
18. Strojna E., Piotrowicz J., Żywiec-Dąbrowska E., *Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy*, Wydawnictwo MPiPS, Warszawa 2010

Akty prawne:

1. *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania z dnia 27 kwietnia 2010 r.*, (Dz. U. Nr 82, poz. 537 z dnia 17.05.2010 r.) wraz z późniejszymi zmianami.
2. *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 listopada 2012r.* (Dz. U. z 19 listopada 2012 r., poz. 1268)
3. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego* (Dz. U., poz. 7 z dnia 03.01.2012 r.)
4. *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627)
5. *Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. 2008.69.415) wraz z późniejszymi zmianami
6. *Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej* (Dz. U. Nr 88, poz. 439, z późniejszymi zmianami)
7. *Zasady ogólnych praw i obowiązków – Deklaracja z Rio de Janeiro w sprawie środowiska i rozwoju (Preambuła)*, Konferencja Narodów Zjednoczonych Środowisko i Rozwój w Rio de Janeiro w dniach od 3 do 14 czerwca 1992 r.

Literatura powinna być na bieżąco aktualizowana.

Strony internetowe:

1. <http://www.mpips.gov.pl/>
2. <http://www.psz.praca.gov.pl./>
3. <http://www.stat.gov.pl/gus>
4. <http://www.wup.lodz.pl/>
5. <http://www.pup-lodz.pl/>
6. <http://ec.europa.eu/>
7. http://www.mipe.oswiata.org.pl/rozwoj/index.php?id=pokaz_projekt&p_id=17
8. http://www.mipe.oswiata.org.pl/rozwoj/doc/deklaracja_z_rio.pdf
9. <http://www.ekoedu.uw.edu.pl/>
10. http://fed.home.pl/teg/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=51&Itemid=209
11. http://www.lodzkie.pl/wps/wcm/connect/bip/bip/urzymarszalkowski/programy/strategiawojewodztwalodzkiego/strategia_rozwoju_wojewodztwa_lodzkiego_na_lata_2007-2020

Moduł IV

Kwalifikacje zawodowe. Polska i Europejskie Ramy Kwalifikacji

(4 godziny)

Cele ogólne:

- I. Ukształtowanie umiejętności rozpoznania systemu osiągnięcia i potwierdzenia kwalifikacji zawodowych w Polsce. Polska Rama Kwalifikacji i Europejskie Ramy Kwalifikacji.
- II. Przygotowanie uczniów do korzystania z bazy standardów kwalifikacji zawodowych przy planowaniu dalszej ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej.

Cele szczegółowe:

Uczący się umie:

1. porównać Europejskie Ramy Kwalifikacji z Polską Ramą Kwalifikacji,
2. rozróżnić kształcenie formalne, pozaformalne i nieformalne,
3. dokonać analizy możliwości potwierdzenia i uzupełniania kwalifikacji w Polsce,
4. zaplanować ścieżkę edukacyjno-zawodową dla wybranego zawodu,
5. dokonać analizy standardu kwalifikacji dla wybranego zawodu,
6. ocenić możliwości funkcjonowania w wybranym zawodzie.

Materiał kształcenia:

- A. Polska Rama Kwalifikacji i Europejskie Ramy Kwalifikacji. (cel 1)
- B. Potwierdzenie i uzupełnianie kwalifikacji w Polsce w systemie formalnym, pozaformalnym i nieformalnym. (cel 2 i 3)
- C. Standardy kwalifikacji zawodowych. (cel 5)
- D. Planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej. (cel 4 i 6)

Ćwiczenia:Ćwiczenia do treści A

Ćwiczenie 1. Porównanie Europejskich Ram Kwalifikacji z Polską Ramą Kwalifikacji

Ćwiczenia do treści B

Ćwiczenie 2. Możliwości potwierdzenia i uzupełniania kwalifikacji zawodowych w Polsce

Ćwiczenia do treści C

Ćwiczenie 3. Analizowanie standardów kwalifikacji zawodowych

Ćwiczenia do treści D

Ćwiczenie 4. Korzyści wynikające z planowania ścieżki kariery zawodowej

Ćwiczenie 5. Planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej w wybranym zawodzie

Zalecenia metodyczne:

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem aktywizujących metod kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem metody ćwiczeń. Zaleca się wykorzystanie mapy mentalnej oraz drzewa decyzyjnego przy realizacji tematu: *Planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej w wybranym zawodzie.*

Środki dydaktyczne:

- opisy polskiej i europejskich ram kwalifikacji,
- podstawy programowe kształcenia w zawodach,
- Tabela nr 1 z: *Rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach,*
- Tabela: klasyfikacja właściwa z: *Rozporządzenia w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego,*
- standardy kwalifikacji zawodowych dla wybranych zawodów,
- film,
- Internet.

Propozycje oceny osiągnięć uczących się:

W ramach propozycji oceny osiągnięć uczących się w module IV przewiduje się:

- A. Ciągłą obserwację postaw i zachowań oraz sposobu wykonywania ćwiczeń zgodnie z wykazem czynności i umiejętności podlegających samoocenie uczącego się.
- B. Ciągłą obserwację postaw i zachowań oraz sposobu wykonywania ćwiczeń zgodnie z poniższym wykazem czynności i umiejętności podlegających samoocenie.

Karta samooceny

Lp.	Wykaz czynności i umiejętności podlegających samoocenie Potrafię:	Tak	Nie
1.	porównać Europejskie Ramy Kwalifikacji z Polską Ramą Kwalifikacji		
2.	rozdzielić kształcenie formalne, pozaformalne i nieformalne		
3.	dokonać analizy możliwości potwierdzania i uzupełniania kwalifikacji w Polsce		
4.	zaplanować ścieżkę edukacyjno-zawodową dla wybranego zawodu		
5.	dokonać analizy standardu kwalifikacji dla wybranego zawodu,		

Cele zajęć zostaną osiągnięte, jeżeli uczniowie wykonają ćwiczenia, zaplanują ścieżkę edukacyjno-zawodową dla wybranego zawodu oraz będą potrafili zaproponować sposoby uzupełniania kwalifikacji.

Propozycja rozkładu materiału (podziału godzin):

1. Polska Rama Kwalifikacji i Europejskie Ramy Kwalifikacji /treść A / cel 1
2. Potwierdzanie i uzupełnianie kwalifikacji w Polsce w systemie formalnym, pozaformalnym i nieformalnym / treść B / cele 2 - 3
3. Standardy kwalifikacji zawodowych / treść C / cel 4
4. Planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej / treść D / cele 5 - 6

Zalecana literatura/źródła:

Literatura:

1. Paszkowska - Rogacz A. *Doradztwo zawodowe w systemach szkolnych krajów Unii Europejskiej*. KOWEZiU , Warszawa 2001

Akty prawne:

1. *Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw*
2. *Rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego z dnia 23 grudnia 2012 r.*
3. *Rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach z dnia 7 lutego 2012 r.*
4. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 roku w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych*

Strony internetowe:

1. www.standardyiskolenia.praca.gov.pl (Standardy kwalifikacji zawodowych)
2. http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/living_and_working_in_the_internal_market/c11104_pl.htm (Europejskie Ramy Kwalifikacji)
3. www.ibe.edu.pl (Polska Rama Kwalifikacji)
4. www.koweziu.edu.pl (podstawy programowe kształcenia w zawodach – efekty kształcenia, przykładowe programy nauczania do nowych podstaw programowych)

Moduł V

Indywidualny Plan Działania

(4 godziny)

Cele ogólne:

- I. Kształtowanie umiejętności diagnozowania możliwości zatrudnienia w wyniku analizy własnych umiejętności zawodowych oraz prezentowania własnych kwalifikacji.
- II. Przygotowanie uczniów do dostosowywania się do zmiennych lub rosnących oczekiwań pracodawcy.

Cele szczegółowe:

Uczący się umie:

1. określić grono potencjalnych pracodawców w odniesieniu do nabytych w szkole kwalifikacji,
2. zgromadzić informacje o firmach, do których zamierza aplikować,
3. zweryfikować własne kwalifikacje w stosunku do kwalifikacji wymienianych w ofertach pracy,
4. zaprezentować własne kwalifikacje i umiejętności w zależności od specyfiki wykonywanego zawodu w kontaktach z pracodawcami,
5. samodzielnie przygotować CV,
6. napisać list motywacyjny,
7. zaprezentować własne zainteresowania,
8. uzasadnić zamiar podjęcia pracy u danego pracodawcy,
9. określić prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy wynikające z kodeksu pracy,
10. wyjaśnić podstawowe prawa pracownika wynikające z kodeksu pracy,
11. wyjaśnić podstawowe obowiązki pracownika wynikające z kodeksu pracy,
12. dokonać analizy praw i obowiązków pracodawcy,
13. dokonać analizy polityki kadrowej pracodawcy,
14. samodzielnie projektować plan szkoleń dla osiągnięcia awansu zawodowego u danego pracodawcy,
15. wybrać szkolenia z oferty ośrodków szkoleniowych,
16. wyszukać szkoły i kierunki podwyższania kwalifikacji.

Treści kształcenia:

- A. Przedsiębiorstwa na lokalnym rynku pracy. (cel 1 i 2)
- B. Przełamanie barier komunikacji „face to face” z pracodawcą. (cel 3 i 4)
- C. Prezentowanie swojej osoby. (cele 5, 6, 7 i 8)
- D. Weryfikacja stereotypów w prawach pracownika na podstawie przepisów KP. (cele 9, 10, 11 i 12)
- E. Analizowanie planów pracodawcy dla samodzielnego kształtowania rozwoju zawodowego. (cele 13, 14, 15 i 16)

Ćwiczenia:Ćwiczenia do treści A

Ćwiczenie 1. Zapoznanie się z ofertą firm na lokalnym rynku pracy

Ćwiczenia do treści B

Ćwiczenie 2. Porównanie kwalifikacji z wymogami firm

Ćwiczenie 3. Moje kwalifikacje a wymogi rynku pracy (praca domowa)

Ćwiczenia do treści C

Ćwiczenie 4. Moje CV - Europass (praca domowa)

Ćwiczenie 5. Piszę własny list motywacyjny (praca domowa)

Ćwiczenia do treści D

Ćwiczenie 6. Porównywanie umów o pracę

Ćwiczenie 7. Podstawowe różnice pomiędzy umową o pracę a umową cywilnoprawną

Ćwiczenie 8. Odpowiedzialność pracownika

Ćwiczenie 9. Zwolnienie z pracy – prawa/obowiązki

Ćwiczenie 10. Wzór umowy o pracę (praca domowa)

Ćwiczenia do treści E.

Ćwiczenie 11. Analiza strategii firmy

Ćwiczenie 12. Rozwój kariery w firmie

Ćwiczenie 13. Plusy i minusy

Zalecenia metodyczne:

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem aktywizujących metod kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem metody ćwiczeń. Zaleca się wykorzystanie wykładu wprowadzającego, pogadanki heurystycznej, pokazu-prezentacji, pracy z tekstem, studium przypadku oraz dyskusji. W wypowiedziach uczących się należy zwrócić uwagę na otwartość, szczerość, przełamanie bariery strachu, przy jednoczesnym założeniu, że to pracodawca bardziej potrzebuje pracownika, a kandydat do pracy musi być elastyczny i dyspozycyjny. Należy uświadamiać konieczność zachowania równowagi, pomiędzy prawami i obowiązkami pracownika. Zaleca się omówienie zasad publikacji i rodzajów aktów prawnych.

Środki dydaktyczne:

- Internet,
- wyciąg z polityki kadrowej (przykładowa *Strategia pracodawcy*),
- Kodeks Pracy,
- Kodeks Cywilny,
- przykładowe umowy o pracę,
- zestaw ćwiczeń,
- materiały biurowe.

Propozycje oceny osiągnięć uczących się:

W ramach propozycji oceny osiągnięć uczących się w module V przewiduje się:

- A. Ciągłą obserwację postaw i zachowań oraz sposobu wykonywania ćwiczeń zgodnie z wykazem czynności i umiejętności podlegających samoocenie uczącego się.
- B. Ciągłą obserwację postaw i zachowań oraz sposobu wykonywania ćwiczeń zgodnie z poniższym wykazem czynności i umiejętności podlegających samoocenie.

Karta samooceny

Lp.	Wykaz czynności i umiejętności podlegających samoocenie Potrafię:	Tak	Nie
1.	właściwie dobrać potencjalnych pracodawców do własnych kwalifikacji		
2.	zróżnicować podstawowe umowy o pracę		
3.	rozdzielić umowę o pracę i cywilnoprawną		
4.	sporządzić CV		
5.	artykułować silne strony w liście motywacyjnym		
6.	przedstawić własne plany zawodowe		
7.	wymienić prawa pracownika		
8.	określić obowiązki pracownika		
9.	wymienić prawa pracodawców		
10.	określić obowiązki pracodawców		
11.	analizować strategię firmy		
12.	dobrać szkolenia dla potrzeb własnego rozwoju		
13.	wybrać kierunki podwyższania własnych kwalifikacji		

- C. Ocenę prac domowych: wzoru umowy o pracę, europass'u, listu motywacyjnego.

Propozycja rozkładu materiału (podziału godzin):

1. Firma moich marzeń / treści A i B / cele 1 – 4.
2. Moja wiedza – moja siła / treść C / cele 5 – 8.
3. Mam prawo wiedzieć / treść D / cele 9 – 12.
4. Kim chcę być ? / treść E / cele 13 – 16.

Zalecana literatura:

Literatura:

1. Bartosiak M., *Przygotowanie do zatrudnienia. Poradnik dla ucznia*. Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy. Radom 2006
2. Bartosiak M., *Posługiwanie się językiem obcym w działalności gospodarczej*. Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy
3. Branham L., *7 prawdziwych powodów odchodzenia z pracy*, Studio Emka, Warszawa 2010
4. Molitor V. S., *Strategia planowania kariery. Jak świadomie kształtować własną drogę*

zawodową, BC Edukacja, Warszawa 2008

5. Pietruszyńska K., *Prawo pracy – Informator dla pracodawców*, Państwowa Inspekcja Pracy, Warszawa 2012
6. Porter M. E., *Strategia konkurencji*, MT Biznes, ISBN, 2006 r.
7. *Strategia. Opracuj i zastosuj najlepszą strategię dla swojej firmy*, Praca zbiorowa, MT Biznes, Warszawa 2008
8. Tylińska R., *Analiza SWOT instrumentem w planowaniu rozwoju*, WSiP, Warszawa 2005

Akty prawne:

1. *Kodeks pracy* (Ustawa z 26 czerwca 1974 r. Dz.U z 1998 r. nr 21 poz. 94 z późn. zm.)
2. *Kodeks cywilny* (Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. Dz.U.1964.16.93 z późn.zm)

Strony internetowe:

1. www.lex.pl (*System informacji prawnej LEX*),
2. www.gazetapraca.pl,
3. www.gowork.pl/praca,
4. www.pracuj.pl,
5. www.oferty-pracy-lodz.com.pl.

Konsultacje indywidualne

Czas: 2 godziny na uczącego się

Cele ogólne:

Usystematyzowanie wiedzy o sobie w aspekcie planowania kariery

Cele szczegółowe:

Uczący się umie:

1. sprecyzować momenty problematyczne podczas planowania własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej,
2. samodzielnie wykonać zadania przeznaczone do pracy indywidualnej podczas zajęć grupowych,
3. stworzyć własny Indywidualny Plan Działania.

Zalecenia metodyczne:

Rekomenduje się aby odbyły się dwa jednogodzinne spotkania. Pierwsze powinno odbyć się po zrealizowaniu modułu I i przed rozpoczęciem realizacji modułu III. Pierwsza część powinna być poświęcona na rozpoznanie problemów uczącego się w odniesieniu do indywidualnej sytuacji. Następnie powinno się sprawdzić i omówić ćwiczenia przeznaczone do wykonania w domu, zgodnie z zapotrzebowaniem klienta. Druga godzina powinna być poświęcona na wykonanie *Indywidualnego Planu Działania* dla danej osoby. Powyższe zalecenia należy potraktować jako sugestie. Najistotniejszy aspekt konsultacji indywidualnych stanowi zapoznanie się z aktualnymi problemami i oczekiwaniami rozmówcy oraz dostosowanie sposobu działań do potrzeb uczącego się.

Biuro projektu
Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego

ul. Kopcińskiego 29
90-142 Łódź
pokój 101
tel: (42) 678-33-78

www.innowacyjny.wckp.lodz.pl
biuro@innovacyjny.wckp.lodz.pl